

ma's te finaliseren. Een overzicht van het aantal gemeenten die de opgelegde criteria van de cluster Vaste Stoffen uit de samenwerkingsovereenkomst gerealiseerd hebben in het jaar 2004, kan daarom pas in de tweede helft van 2005 gegeven worden.

De recentste cijfers zijn deze van het jaar 2003. Hieruit blijkt dat er 229 gemeenten hun rapportage van het jaar 2003 hebben toegestuurd naar het Vlaams Gewest voor een beoordeling. Van deze 229 gemeenten hebben er 163 ingetekend op het laagste ambitieniveau (nl. niveau 1) voor de cluster Vaste Stoffen, terwijl 66 gemeenten ook op het tweede niveau hebben ingetekend.

Van de 163 niveau 1-gemeenten werden er negentien afgekeurd omdat uit hun rapportage bleek dat ze hun verplichtingen niet waren nagekomen. De overige 144 niveau 1-gemeenten hebben wel hun subsidies gekregen voor de cluster Vaste Stoffen, namelijk 0,90 euro per inwoner.

Van de 66 gemeenten die op niveau 2 hadden ingetekend, kregen er 41 ook hun subsidies voor de cluster Vaste Stoffen op niveau 2 (0,80 euro per inwoner, eventueel verhoogd met een bonus van 0,10 euro per inwoner in het kader van de doelstellingen inzake het restafval). 23 andere niveau 2-gemeenten kregen alleen de subsidies van niveau 1 uitbetaald omdat ze een aantal niveau 2-verplichtingen niet waren nagekomen. Nog twee andere niveau 2-gemeenten werden volledig negatief geëvalueerd en kregen geen subsidies voor het jaar 2003.

In totaal resulteerde dit voor het jaar 2003 in 1.952.494,41 euro subsidies die het Vlaams Gewest uitkeerde in het kader van de cluster Vaste Stoffen van de samenwerkingsovereenkomst.

Hierbij is er geen relatie met de milieueffingen op het storten en verbranden van afvalstoffen.

Vraag nr. 389
van 18 februari 2005
van de heer FRANCIS VERMEIREN

Waterzuivering – Taakverdeling, planning, financiering

Inzake het waterbeheer in Vlaanderen heeft de Europese Unie zich de jongste jaren zeer attent

getoond. De bestrijding van de vervuiling van het milieu vergt bijzondere aandacht.

Volgens de EU-richtlijn stedelijk afvalwater (1991) dienen de lidstaten de uitbouw te realiseren van opvangsystemen en zuiveringsinstallaties in agglomeraties. In concreto betekent dit voor zones met lagere quota dan 10.000 IE (inwonersequivalent) een nutriëntverwijdering tegen 1998 en voor quota 2.000-10.000 IE een secundaire biologische zuivering tegen 2005. Hierbij geldt de doelstelling voor een zuiveringsgraad in Vlaanderen van 80 %. Volgens de EU-kaderrichtlijn water (2000) met het principe "vervuiler betaalt" wil men een goede oppervlaktewaterkwaliteit tegen 2015 met een organisatie vanuit hydrografische bekkens. Hierbij geldt de doelstelling voor een zuiveringsgraad in Vlaanderen van 98 %. Uit de cijfers blijkt dat er 7,44 miljard euro nog te investeren valt (volgens de huidige split : 6,8 miljard euro op gemeentelijk niveau). Waarbij het onderhoud en de renovatie van het rioleringspatrimonium een waarde omvat van circa 17,6 miljard euro, waarvan circa 11,8 miljard euro gemeentelijk. Hiervan wordt de 1 % jaarlijkse onderhoudsfactuur gecijferd op 176 miljoen euro.

Bij het programmadecreet van 24 december 2004 werd de saneringsverplichting gemeentelijk en bovengemeentelijk gelegd bij de drinkwatermaatschappijen. Voor deze laatste saneringsplicht zullen zij zich richten tot Aquafin. Voor de gemeentelijke saneringsplicht is er keuze in partnerschappen : ofwel met Aquafin werken, ofwel dit toevertrouwen aan een gemeentebedrijf of toetreden tot een intergemeentelijk samenwerkingsverband.

In het kader van bovenvermelde evolutie van de watersector rijzen enkele vragen.

Uit de conclusie van een rapport van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement blijkt dat men van de gemeenten nog heel wat inspanningen verwacht in de uitbouw van hun rioolnetten. De inspanningen voor gemeentelijke riolen worden echter bemoeilijkt door de onduidelijke taakverdeling tussen het gewest en de gemeenten, een gebrekkige en verouderde planning, de gemeentelijke autonomie die de gewestelijke sturing niet volgt en een weinig optimaal subsidiestelsel. Uit de discrepantie tussen de investeringsbehoefte en de doorgaans beschikbare middelen MINA-fondskredieten (Riosubsidie) blijkt dat dit financieringskanaal alleen ontoereikend is om de naakte rioleringskosten van de gemeentelijke werken binnen aanvaardbare termijn

te financieren (*MINA-fonds: Fonds voor Preventie en Sanering inzake Milieu en Natuur – red.*).

De regels van de subsidies zijn volgens het Rekenhof onaangepast aan de praktische gang van zaken bij de uitvoering van gecombineerde werken. Het is de bedoeling dat het Riosubsidiebesluit in de loop van het jaar aangepast wordt. Anderzijds, als een gemeente een specifiek project niet wil uitvoeren, dan kan het gewest ze daartoe niet dwingen, ook al staan er subsidies tegenover en/of hangt de uitvoering van een Aquafinproject ervan af.

1. Het gewest onderzoekt momenteel hoe het noodzakelijke gemeentelijke projecten toch zou kunnen realiseren ingeval het over de uitvoeringsprioriteit met de gemeente geen consensus kan vinden.

Er wordt bovendien ook vastgesteld dat een deel van de gemeentelijke projecten waarvoor subsidies werden vastgelegd, nooit wordt uitgevoerd. Zo worden vele noodzakelijke budgetten voor jaren geïmmobiliseerd terwijl andere projecten voor uitvoering op centen wachten.

Zullen deze wijzigingen de gemeentelijke autonomie inzake investeringen in lokale projecten vrijwaren ?

2. Kan de minister aangeven hoe hij de taakverdeling tussen gewest en gemeenten voor het einde van het jaar wil verduidelijken voor de nog te saneren lozingen ("het buitengebied") ?
3. Tevens blijkt dat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in de loop van 2005 wil starten met het voorleggen van de nieuwe zoneringskaarten aan de gemeenten (kaarten die aangeven voor welke woningen nog in riolering voorzien moet worden en welke woningen op termijn hun afvalwater individueel moeten zuiveren).

Hoe zal dit concreet worden aangepakt ?

Zullen deze criteria impact hebben op de manier waarop de gemeentelijke "waterhuishoudingsprojecten" worden ingedeeld op de lijst met subsidieerbare projecten ?

4. Welke maatregelen worden via Aquafin in het vooruitzicht gesteld om de Europese doelstellingen nog binnen de vastgestelde termijn te kunnen verwezenlijken ?

5. Zo de gemeenten de saneringsverplichting overdragen, op basis van welke criteria wordt de gemeentelijke saneringsbijdrage dan aangerekend ?

Welke criteria worden in aanmerking genomen om het aandeel van elke gemeente in de bovengemeentelijke facturatie te bepalen ?

6. De integrale waterfactuur omvat drie componenten, namelijk de drinkwaterprijs met daarbij de bijdrage voor de bovengemeentelijke en gemeentelijke afvalwaterzuivering.

Op welke basis zullen de laatste twee bijdragen van de bewoners aangesloten op het waterdistributienet worden berekend ?

Wat gebeurt er wanneer particulieren of bedrijven niet op dit afvalwaternet zijn aangesloten ?

Antwoord

1. Ik heb mijn diensten de opdracht gegeven een herziening van het subsidiebesluit voor de aanleg van gemeentelijke riolen uit te werken. De herziening zal doorgaan in twee fasen.

In een eerste fase zal het subsidiebesluit beperkt worden aangepast, zodat het in overeenstemming is met het recentelijk goedgekeurde programmadecreet en de gewestelijke verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater. In een tweede fase wordt een grondige herziening van het subsidiebesluit in het vooruitzicht gesteld met als doelstelling maximaal te remediëren aan de in het rapport van het Rekenhof vastgestelde minpunten. Tevens zal hierbij rekening worden gehouden met de recente ontwikkelingen omtrent zoneringsplannen en overnamepunt. De herziening zal uiteraard rekening houden met de gemeentelijke autonomie in deze materie.

2. Bij de toelichting door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) van de zoneringsplannen aan de Vlaamse gemeenten zal het aanduiden van de scheidingslijn in het buitengebied één van de agendapunten zijn. Als basis voor het

bepalen van het overnamepunt gemeente/gewest wordt immers vertrokken van de zoneringsplannen waarop reeds de grens tussen collectieve en individuele zuivering is vastgelegd.

Voor de bepaling van dit overnamepunt in het buitengebied werd uitgegaan van de volgende principes:

- de functie van de leiding is bepalend voor haar statuut. Inzamelen is een gemeentelijke opdracht, transporteren is een gewestelijke opdracht;
- het overnamepunt geeft aan waar inzameling begint en transport eindigt. Het overnamepunt is het punt waar de transportleiding effectief begint;
- een evenwichtige aanpak op basis van het inwonersaantal, het aandeel verspreide bebouwing en met respect voor de reeds gedane investeringen;
- het omslagpunt is gelijk in geval van verder transport dan wel lokale zuivering;
- een aaneengesloten bovengemeentelijk netwerk wordt gerealiseerd.

Op basis van deze principes werd per gemeente een omslagpunt gedefinieerd. Dit omslagpunt varieert tussen 100 IE en 2.000 IE.

3. De opmaak van de zoneringsplannen en de aanduiding van het overnamepunt zal VMM uitvoeren op basis van de gegevens die worden bezorgd door de NV Aquafin. De gegevens worden per zuiveringsgebied opgemaakt en verspreid over het jaar aangeleverd aan VMM. VMM dient nadien de gegevens van de zuiveringsgebieden samen te brengen en moet de scheidingslijn aanduiden om één kaart per gemeente te verkrijgen. Bij de aanlevering is gepland dat de noodzakelijke gegevens voor de opmaak van de voorontwerpen van zoneringsplannen van de bekkens Dender en Nete zijn afgerond in de eerste helft van dit jaar.

Na de opmaak van de zoneringsplannen en de aanduiding van de scheidingslijn zullen de plannen worden toegelicht aan de gemeente. Hiervoor werden vijf extra personeelsleden

aangeworven. Na deze toelichting beschikt de gemeente over een periode van drie maanden om haar keuze omtrent collectief zuiveren of individueel zuiveren te maken. Gelet op de gemeentelijke autonomie heeft de gemeente hier volledige keuzevrijheid, maar keuzes die afwijken van wat theoretisch wenselijk is, dient de gemeente te motiveren. Deze keuzes zullen nadien verwerkt worden in een ontwerp van zoneringsplan dat onderdeel zal uitmaken van het bekkenbeheersplan.

4. Voor de EU-richtlijn inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (91/271/EEG) zijn twee data voor de uitbouw van opvangsystemen en zuiveringsinstallaties cruciaal:
 - 31 december 1998 voor de agglomeraties groter dan 10.000 IE. In deze groep bevinden zich 115 agglomeraties. Voor twee van deze agglomeraties wordt de zuivering verzorgd door het Brussels Gewest.
 - 31 december 2005 voor de agglomeraties tussen 2.000 en 10.000 IE. Binnen deze groep bevinden zich 82 agglomeraties.

Vlaanderen werd op 8 juli 2005 een eerste maal veroordeeld voor het niet naleven van de collecterings- en de zuiveringsverplichting voor de agglomeraties groter dan 10.000 IE.

Voor de agglomeraties groter dan 10.000 IE waren er eind 2004 van de 115 agglomeraties nog 31 niet conform de verplichtingen inzake collectering. Acht van de vereiste Vlaamse zuiveringsinstallaties waren niet conform de vereiste zuivering.

Niettegenstaande sedert jaren grote inspanningen geleverd worden om te voldoen aan de bepalingen van de richtlijn, moet geconstateerd worden dat tal van projecten in uitvoering geblokkeerd geraken en/of een lange doorlooptijd hebben. Om zo snel mogelijk aan de gestelde doelstelling te voldoen, gaf ik eind 2004 opdracht aan VMM om de oorzaken van de vertraging op te lijsten. De belangrijkste vertragingen vinden hun oorsprong in:

- procedures noodzakelijk voor het wijzigen van bestemmingsplannen;

- onzekerheid omtrent de locatie van de RWZI (rioolwaterzuiveringsinstallatie);
- afhankelijkheid van derden om projecten rendementsvol te maken of uit te voeren;
- bijkomende studies noodzakelijk voor het verdere ontwerp van het project.

Daarnaast kunnen ook bouwvergunningen, MER's (*milieueffectrapport – red.*) en grondverwervingen de projecten sterk vertragen.

Op basis van deze lijst werden de nog uit te voeren projecten geprioriteerd en gegroepeerd. Momenteel zijn gesprekken gestart met de betrokken actoren teneinde zo snel mogelijk tot een deblokking van de projecten te komen. Om de doorlooptijd van de projecten verder in te korten, zal voor de meest prioritaire dossiers, indien noodzakelijk, afgeweken worden van de klassieke manier van werken.

Voor de agglomeraties tussen 2.000 en 10.000 IE is de deadline nog niet verstreken. Aangezien ook hier een veroordeling mogelijk is, zal VMM in het voorjaar van 2005 een soortgelijke actie uitvoeren waarbij in een eerste fase de prioriteiten zullen geduid worden en in tweede fase de remmende factoren worden gegroepeerd.

5. Sedert 1 januari 2005 hebben de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk een saneringsverplichting ten aanzien van het door hen geleverde water aan hun abonnees, dit met het oog op het behouden van de kwaliteit van dit water.

Om aan hun saneringsverrichting te voldoen, kunnen de exploitanten een beroep doen op derden. Op bovengemeentelijk vlak kunnen de exploitanten een contract afsluiten met de NV Aquafin. Op gemeentelijk vlak kunnen ze een contract afsluiten met de gemeente, het gemeentebedrijf, een intercommunale of intergemeentelijk samenwerkingsverband of een door de gemeente na publieke bevraging aangestelde entiteit. Via dergelijke contracten voldoen de exploitanten aan hun saneringsverplichting. Maar of er al dan niet contracten afgesloten worden op gemeentelijk niveau hangt dus af van de exploitanten en de gemeente. Het con-

tract bepaalt de verplichtingen van beide partijen waaronder de door de exploitanten te dragen kosten.

De kosten verbonden aan deze saneringsverplichting kunnen zowel op gemeentelijk als bovengemeentelijk vlak door de exploitant doorgerekend worden aan zijn abonnees. In voorkomend geval worden de gemeentelijke bijdrage, de bovengemeentelijke bijdrage en de drinkwaterprijs geïntegreerd in één enkele drinkwaterprijs. De bijdrage mag evenwel niet doorgerekend worden aan bedrijven die conform hun lozingsvergunning zelf moeten zuiveren en lozen op oppervlaktewater.

6. De bijdrage wordt, onder toezicht van de economische toezichthouder, vastgesteld op basis van volgende elementen :

1° de veroorzaakte vervuiling ;

2° de vergoeding voor de saneringskosten per m³ water;

3° het aandeel van de niet-inbare bijdragen ;

4° de door het Vlaams Gewest, respectievelijk de gemeente opgelegde vrijstellingen

5° de financiële tegemoetkoming door het Vlaams Gewest, respectievelijk de gemeente. Bovendien mag de gemeentelijk bijdrage niet hoger zijn dan 1,5 maal deze bijdrage.

Rekening houdende met bovenstaande werd de bovengemeentelijke bijdrage voor het drinkwater gefactureerd in 2005, vastgesteld op 0,6605 €/m³ drinkwater excl. BTW. Een onderscheid per gemeente wordt niet gemaakt.

Ook degenen die niet aangesloten zijn op het rioleringsnet betalen een bijdrage daar zij een vervuiling veroorzaken. De regelgeving voorziet echter een vrijstelling van bijdrage op het water verbruikt voor huishoudelijke doeleinden indien het afvalwater afkomstig van deze huishoudelijke activiteiten gezuiverd wordt in een private waterzuiveringsinstallatie.

Voorwaarden om in aanmerking te komen voor deze vrijstelling zijn :

- de exploitatie van de waterzuivering moet gemeld of vergund zijn voorzover het een hinderlijke inrichting betreft;
- de waterzuivering moet gebouwd en geëxploiteerd worden volgens de code van goede praktijk (dit wordt geattesteerd door de burgemeester op advies van Aminal).

Indien de installatie zowel afvalwater afkomstig uit huishoudelijke activiteiten als industrieel afvalwater zuivert, wordt het waterverbruik waarop een vrijstelling verleend wordt beperkt tot 30 m³ waterverbruik per gedomicilieerde persoon. De vrijstelling geldt bovendien enkel indien de waterzuiveringsinstallatie gebouwd werd voor de woonegelegenheid aansluitbaar was op een RWZI (*rioolwaterzuiveringsinstallatie – red.*).

Vraag nr. 390
van 18 februari 2005
van mevrouw ANNICK DE RIDDER

Afvalbanden – Operationalisering ophaalsysteem

In februari 2005 zou het systeem voor het ophalen en de recyclage van oude rubberbanden van voertuigen in werking treden. Deze maatregel past in de regelgeving van de Vlaamse Regering inzake de afvalvoorkoming en -beheersing. Het beheersorgaan, Recytyre, vloeit voort uit de regionale milieuregelgeving van het Brussels, Vlaams en Waals Gewest. Voor Vlaanderen betreft dit het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2003. Vanaf 1 april 2005 worden afvalbanden bij garages en bandencentra opgehaald. Garagebedrijven kunnen zich hiertoe laten registreren bij het beheersorgaan.

In de aanloop naar de operationalisering van het beheersorgaan, werden een aantal rechtsvorderingen ingesteld ten aanzien van Recytyre. Dit leidt tot rechtsonzekerheid en ongerustheid bij de industrie en de vraag rijst of het systeem van de ophaling van versleten banden alsook het innen van de recyclageheffing tijdig en zoals gepland van start zal kunnen gaan. Gegeven de geringe aandacht die het probleem van de ophaling van oude banden krijgt, is de maatregel daarenboven onvoldoende bekend bij het publiek. Bijgevolg vraagt men zich

af waarom de verbruiker plotseling meer betaalt voor de banden van zijn voertuig.

1. Zal het systeem van milieubijdrage, recyclagebijdrage en afvalbandenophaling van start kunnen gaan zoals aanvankelijk werd gepland ?
2. Hoe loopt de samenwerking met de andere gewesten tevens betrokken in de problematiek van de afvalbanden ?
3. Worden er initiatieven genomen, bijvoorbeeld een sensibiliseringscampagne, om het project beter bekend te maken bij het publiek ?
4. Werden er bijzondere maatregelen genomen en werd er in een overgangsperiode voorzien zodat de sector zich kon voorbereiden en alle verplichtingen kon nakomen van de nieuwe milieubepalingen ?

Antwoord

1. Het systeem van milieubijdrage en ophaling zal van start gaan op 1 april 2005. Om de indruk van rechtsonzekerheid en de ongerustheid bij de sector weg te nemen, nam de raad van bestuur van Recytyre op 14 februari 2005 de beslissing om over te gaan naar een meer marktconform systeem. Concreet betekent dit dat elke exploitant van een ophaalpunt een door Recytyre gehomologeerde ophaler kan kiezen voor de afvalbanden die hij in het kader van de aanvaardingsplicht heeft aanvaard. De ophaler zal door Recytyre vergoed worden voor de geleverde diensten.
2. De drie gewesten nemen deel aan de raden van bestuur van Recytyre als waarnemer. Elke beslissing of goedkeuring die genomen moet worden, wordt door elk gewest getoetst aan de gewestelijke wetgeving. Over het algemeen liggen de standpunten van de drie gewesten op één lijn. Indien er tussen de gewesten overleg nodig is om tot een zelfde standpunt te komen, gebeurt dit voorafgaand aan de raden van bestuur.
3. Recytyre hield bij de eerste lancering van het inzamelsysteem in 2003 een persconferentie voor het grote publiek. De sector werd ingelicht via persartikels, informatiebrochures, lezingen